Ч. 276 (14.819). Львів, середа 15. грудня 1937. Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
" Банку Чеських Леґіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Президент Рузвельт висловлює японському цісареві обурення.

На приказ през. Рузвельта американський державний секретар заявив японському амбасадорові у Вашинґтоні:

„Президент глибоко обурений і затривожений вістками про бомбардування американських та інших некитайських кораблів на ріці Янтсе; він просить, щоби про той його погляд поінформувати цісаря."

Особиста інтервенція американського президента у японського цісаря не має прецеденту в історії.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРОТЕСТ ПРОТИ ЗАТОПЛЕННЯ КАНОНІРКИ „ПАНАЙ".

Довідавшися про те, що японці затопили американську канонірку „Панай", американський державний секретар вислав до американського амбасадора в Токіо інструкцію такого змісту:

„Прошу поінформувати мін. Гіроту, що ситуацію вважаємо поважною і що необхідна обережність, щоби недопустити до нападів на американські кораблі та на їхні залоги."

Заки американський амбасадор дістав цю інструкцію, він повідомив державний департамент, що мін. Гірота особисто поінформував його про інцидент та висловив глибокий жаль в імени свого уряду.

ТАКИЙ ІНЦИДЕНТ УЖЕ РАЗ ВИКЛИКАВ ВІЙНУ...

Американські кола в Льондоні, коментуючи напад на „Панай", підкреслюють, що є це перший випадок від 1898. р., коли то затоплено американський кружляк „Мейн"; ця подія приспішила вибух еспансько - американської війни.

АМЕРИКАНСЬКІ БАЗИ НА ПІВНІЧ ВІД ЯПОНІЇ.

Льондонський „Дейлі Телеґраф" довідується, що американський уряд почав

розбудовувати морські і летунські бази у пристані Сітка на Алясці та на Алеутських островах.

Тим способом американські бази пересунулися коло 2.500 км. у напрямі японських островів. „Дейлі Телеґраф" твердить, що

японський уряд запротестував проти розбудови нових американських баз,

головно на Алясці, але Америка не прийняла до відома протесту і продовжує праці над розбудовою баз.

АНҐЛІЙСЬКО-ЯПОНСЬКІ НАРАДИ.

Між Льондоном і Вашинґтоном іде постійна виміна поглядів; мабуть до 24-ох годин оба уряди вишлють узгіднені ноти до Токіо, якщо Японія не дасть повної сатисфакції та ґарантій на майбутнє.

Не виключене, що Америка й Анґлія при активній підтримці Франції переведуть демонстрацію фльот на японських водах.

Мін. Іден ствердив ту анґльо-американську співпрацю, відповідаючи на інтерпеляції в палаті громад. На подрібні питання він не хотів відповідати.

Чанкайшек наказує евакувати Нанкін.

Чанкайшек наказав китайським військам евакувати Нанкін. Через радіо надав він відозву, в якій м. ін. заявив, що ця евакуація зовсім не змінить незломної постанови китайців збройно боронитись перед наїздниками. З хвилиною, як з Нанкіну перенесено уряд, то місто втратило стратеґічне й політичне значіння.

Нині досвіта японці заняли цілий Нанкін.

Ще вчора вполудне японська артилерія перестала бомбардувати Нанкін, щоби не наражувати на небезпеку японських відділів, що очищували північну частину міста.

Японці творять загальнокитайський уряд.

Нині (у вівторок) повстане в Пекіні тимчасовий „провізоричний уряд китайської республіки", зложений з 2 б. президентів китайської республики, 3 б. китайських премієрів і 9 б. китайських міністрів. Цей уряд буде поділений на три комісії: законодатну, виконавчу та правничу. Тимчасовий китайський уряд видасть маніфест, в якому проголосить упадок уряду з Нанкіну, заявить, що всі договори між Китаєм і заприязненими з ним народами обовязують дальше та що китайський нарід виповідає безпощадну боротьбу комунізмові.

БОЇ ЗА ЗАЛІЗНИЦЮ.

Райтер подає, що в останніх днях дійшло до завзятих боїв коло залізниці Пекін-Ганков. Китайці заняли Бантан. Також під Сінльо китайці перемогли японців, які втратили 20 убитих.

Професійний склад найвищої ради СССР.

Минулої неділі відбулись вибори до законодатних органів СССР. Як виходить з офіційних звідомлень, до найвищої ради СССР вибрано: 176-ох вищих державних урядовців (народні комісарі, їх заступники і т. д.), 67 військових, 43-ох представників промислу і залізниці, 36-ох робітників, 48-ох представників сільської адміністрації (предсідники колгоспів, директори машиново-тракторових стацій і т. п.), 35-ох колгоспників з трактористів і комбайнерів, 23-ох представників наукового світу, 10-ох представників вільних фахів (письменники, журналісти й артисти), 2-ох представників Комінтерну, 2-ох представників профсоюзів, 1 представника союзу воюючих безбожників і 1 представника комсомолів.

Як бачимо, професійним складом найвища влада „батьківщини робітників і селян" мало ріжниться від колишньої царської думи: є в ній 36-ох робітників, 35-ох селян і — 176-ох „чиновників".

ХІД ВИБОРІВ.

Більша частина виборців віддала голоси вже до 16. години. Чимало виборців йшло до виборчих льокалів „зорґанізованими кольонами" — з музикою, портретами вождів і т. д.

Участь у виборах узяло 85 проц. управнених до голосування

Хто веде національну політику?!

Львів, 14. грудня 1937.

Коли директором політичного департаменту м-ства внутрішніх справ був п. Кавецький, а начальником національного відділу п. Сухенек — українці безумовно не мали причини бути захопленими. Але знали одно: що в руках тих осіб і на терені їх установ зосереджені всі справи якнебудь звязані з національною політикою. Було нотерійно відомо, що взагалі нема чого будьякому українцеві в будь-якій справі звертатися до міністерства освіти, фінансів, хліборобства, комунікації чи Фонду Національної Культури, поки справа не переговорена і не поладнана в м-стві внутрішніх справ і то саме зі згаданими двома вищими його урядовцями. І хоч ми неоднократно твердили, що політики національної тоді теж ніхто не провадив, проте фактом є, що коли були спроби якусь політику вести, то вони виходили з політичного департаменту м-ства внутрішніх справ.

Формально воно залишилось так і далі. Але поруч з цим бачимо явище раніше невидане: повстають ріжні польські організації та виринають ріжні польські чинники, які виразно, явно і славно з усіми точками над і, квестіонують право взагалі центрального уряду провадити національну політику, якщо річ іде про українські справи та польсько-українські взаємини. Такі голоси є безумовно вислідом того фактичного стану, що м-ство внутрішніх справ, розпочавши в травні 1935 року „нормалізаційну" політику — залишило її на самому порозі (на виборчому пакті), формально її підтримує, фактично не реалізує, взагалі щодо неї назверх у ніякому напрямку не заявляється і таким робом витворило стан, враження і настрій т. зв. „імпасу", який відкрив дорогу саме таким „децентралістичним" течіям.

З моментом, коли паде слово „децентралізація" та гасло перекидання прерогатив і відповідальности на льокальні чинники, немов автоматично на першому пляні появляється — воєвідство. Але це тільки в теорії, бо — бодай щодо львівського воєвідства — практика цього не потверджує. П. воєвода Білик, запросивши до себе українських журналістів на першу (а останню, як досі) конференцію, сам з власної волі заявив свою готовість піддавати свою особу і свою діяльність прилюдній пресовій критиці. Не покликуємось на це запропоноване нам право критики, бо не критикувати хочемо, лише ствердити два безспірні факти: 1) з переходом до Львова з Тернополя п. воєводи Білика і польське і українське громадянство вязало пересвідчення, що у Львові повстане неістнуючий тут досі впливовий осередок національної політики; 2) п. воєвода Білик не виявив — як досі — інтенцій активно провадити якунебудь національну політику ані навіть бажання встрявати в національну політику, що її намагаються провадити ріжні сторонні польські місцеві чинники. Іншими словами: воєвода Білик не проявив амбіцій стати кермуючим чинником у національно-політичних справах на терені воєвідства та краю і спричинився цим безумовно до народин таких амбіцій там, де їх досі не було.

Маємо на увазі т. зв. Комітет Порозуміння Польських Суспільних Організацій. Акція ніби наскрізь громадська, консолідаційна, аполітична та в усякому разі така, яка в нічому нібито не зачіпляє компетенцій місцевої воєвідської та центральної міністеріяльної державної влади. Але ба: цей комітет у прилюдній відозві саме й піддає у сумнів право державної влади вести національну політику, себто нормувати польсько-українські відносини, приписуючи це право польському краєвому громадянству. Одночасно в тій самій відозві, формулує себе наскрізь політичне вірую і проповідує тоном чинника, який

ває право складати українцям політичні оферти: бо чейже ніяким іншим не є поклик до співпраці на підставі певної означеної політичної платформи. (Зміст тої платформи — залишаємо на боці, бо це зовсім окрема тема). Фактом є теж, що той комітет видав був уже раніш, підчас хліборобського страйку людовців, відозву, з суто-політичним вістрям, яку розкидували по краю з аеропланів. Нема теж ніякого сумніву, що назвисько генерала у чинній службі на високому становищі, який стоїть на чолі того комітету і підписує згадані політичні заяви, надає тій акції глибше значіння, ніж його може мати — суспільна акція.

Тимчасом ми, українці, які стежимо за розвитком загально-польських справ і кристалізаційними тенденціями польського політичного життя, не знаємо, чи завтра не виступить проти того Комітету Порозуміння впр. ОЗН, який чейже компетує до ролі єдиного представника польського громадянства. Правда, можемо почути, що це не наше діло, але не можна нам відмовити права ствердити факт, що саме ОЗН, який проявив амбіцію виступити навіть на терені парляменту, як окрема політична група, не проявляє ніяких амбіцій на терені — Львова, де треба вести якусь національну політику! Чи хтонебудь з нас чував про якусь національно-політичну акцію проф. Коляньковського, офіціяльного голови місцевого ОЗН?! Яке його відношення до згаданого вгорі Комітету Порозуміння? Чи він підписується під отією останньою відозвою того комітету, під якою видніють підписи м. ін. пп. Грабського та Ромера, Анджея Вітоса і кс. Шидельського, — не-членів ОЗН?! Адже ми знаємо деякі історичні тези п. Коляньковського і не можемо та не хочемо утотожнювати їх з зоольогічними тезами п. Грабського. Тимчасом не п. Коляньковський, голова ОЗН у Львові, а п. Ст. Грабський є „сірою еміненцією" того Комітету Порозуміння, що виступає як репрезентант польського східно-галицького громадянства!

Однак тому галіматіясові ще не кінець. Бо ось саме останнє число органу львівської округи Звйонзку Легіоністів „Волі і Чину" в ославленій статті „Демаскуємо мафію" (гл. статтю „Діла" з 12. ц. м. п. н. „Шантаж") промовляє таким тоном, немов саме ніхто інший, а та організація кермує національною політикою на галицькому терені! Бо кому іншому прийшлоб на думку погрожувати „поліями, які прийдуть у краю", на випадок, якщо зміниться нинішній український політичний провід, кому іншому прийшлоб на думку активно встрявати до внутрішніх українських справ?!

А всеж, з отою компетенцією Звйонзку Легіоністів не все в порядку. Бо майже одночасно „Воля і Чин" попала у конфлікт з польськими жіночими організаціями, які подбали про те, що у львівській пресі появилася заява такого змісту: 1) „Воля і Чин" не є органом Комітету Порозуміння Польських Суспільних Організацій, і 2) Звйонзек Легіоністів веде собі сам на власну руку політику. Гаразд, але як у світлі такої заяви виглядає справа політичних компетенцій „Волі і Чину" та його видавців? В якому характері українці мають трактувати ту організацію, як реально-політичний чинник?! І з якого боку підходити до тієї організації, коли вся польська преса львівську округу Звйонзку Легіоністів характеризує, як один із найбільш ліберальних осередків, а ми вичитуємо у „Волі і Чині" найбільш злобні та непримирні слова?!

Модний був свого часу у наших сусідів вислів під українською адресою: „нема з ким говорити". І нині чуємо нераз, що українці такі розбиті й розпорошені, стільки у них репрезентантів і стільки диверсантів, що годі комунебудь з них вірити, як правдивому контрагентові. Просимо нам сказати спокійно, sine ira et studio: 1) чи представлений вгорі образ польської сторони відповідає правді чи ні?, і 2) який льогічний політичний висновок для українців з такого стану польських відносин?!

Кольоніяльний гомін.

Париж, 8. грудня 1937.

Англія і Франція зі своїми заморськими посілостями в Африці, Азії, Океанії, Америці та в підбігунових околицях — творять дві справжні світові імперії. Кольоніяльне посідання інших держав є в загальних нарисах ось таке:

Голяндія володіє далекою Інсуліндою, Бельгія міжтропікальною Африкою, Італія північною і північно-східною Африкою, а теж поширила свою імперію ще і в Східну Африку, здобуваючи Етіопію.

Португалія має велитенські посілости в Африці. Еспанська імперія є теж виключно африканська — маленькі останки колись першої імперії світу. Японія здобуває постепенно Тихий Океан, а військова займанщина Північного Китаю робить її першою кольоніяльною могутністю. Злучені Держави Північної Америки спрямовують свою експанзію теж в області Тихого Океану. Домени СССР, хоч які вони великі, є тільки безпосереднім продовженням европейської території в Азію. Данія і Норвегія володіють своїми полярними кольоніями.

Німеччина втратила свою кольоніяльну імперію у світовій війні, а сучасні домагання Німеччини, щоб відзискати ті заморські области, поставили знову кольоніяльне питання на перше місце.

Ще з кінцем XVIII. століття наша земська куля була майже „невідкрита". Африка була ще непросліджена, в Австралії відважні кольоністи знали тільки східний беріг, а глибина Азії й Америки була ще тайною для людей. Можна сміло твердити, що люди відкрили землю щойно в XIX. столітті*). В тій величавій епопеї взяла участь відважна еліта західно-европейських народів: вояки, купці, учені, місіонарі. Першу ролю відіграли англійці і французи.

І коли сьогодні Німеччина ставить свої кольоніяльні домагання, то „насичені" нації не відкидають згори такого домагання, але вони хочуть розвязати його разом із усіма іншими европейськими проблемами.

Нині ніхто не може ще передбачити, чи і коли Німеччина віднайде свою колишню кольоніяльну імперію. Між французькими й англійськими кольоністами є надія, що можна буде відвернути німецькі домагання в Африці, кидаючи німецьку експанзію на схід Европи — точніше на СССР.

Про це тепер багато говорять у світі і багато пишуть. Українська земля є дуже часто згадувана в закордонній пресі, як кольонізаційний майбутній обєкт. Рідше, як обєкт скорої політичної еманципації, хоч таких голосів теж не бракує.

Для ілюстрації наведемо кілька рядків із вчорашньої крайне правої „Аксіон Франсез". Ж. Ле Буше, обговорюючи демографічний зріст польського населення, твердить, що Німеччина була би вдоволена, „колиб ті „маленькі поляки" множилися наприклад на Україні, а не в Східних Прусах". Польські кольоніяльні реклямації — кинені хвилево в порожнечу, але основані на справдішньому перенаселенні Польщі, мають може за ціль ставити перші основи під майбутнє перекинення населення на Україну."

Ми подаємо цей французький голос тільки з журналістичного обовязку. В світовій пресі можна знайти і зовсім протилежні думки.

Є тільки один факт, а саме, що в цій дуже заплутаній сучасній політичній грі кожна держава старається відвернути від своїх кордонів натиск противника.

Італія має сьогодні свої руки звязані Етіопією. І то, як кажуть, на дуже довгий час.

Як заспокоїти Німеччину? „Старий" західно-европейський світ має ще дуже сильні мязи і Німеччині воювати зі заходом Европи булоб дуже важко. А цей західний світ готов скорше чи пізніше і сам дораджувати цій Німеччині, щоб вона спробувала своїх сил на Сході.

Ю. С.

*) Georges Hardy: La politique coloniale et le partage de la terre aux XIX-e et XX-e siècles.

Проти українського шкільного плебісциту.

БРЕХНЯ І ПРОВОКАЦІЯ ЯК ЗАСОБИ БОРОТЬБИ ПРОТИ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ.

Щоб мати право домагатись української школи, треба, як відомо, щоб у даній громаді було щонайменше 25 прц. українців, щоб українські батьки внесли шкільні декларації за щонайменше 40 українських дітей, всі підписи мусять бути залегалізовані і т. д. Для вимоги польської мови навчання не вимагають ніякого відсотка поляків у даній громаді та вистачають шкільні декларації за 20 дітей, без огляду на народність та без ніяких урядових легалізувань підписів.

Та не зважаючи на це, при користанні навіть з того обмеженого закону натрапляють українські батьки на ріжного роду перешкоди і навіть на тяжкі зловживання, особливо при потверджуванні підписів батьків на деклараціях за українською мовою навчання. Це дало притоку міністерству внутрішніх справ видати окремий обіжник з 19. лютого 1925. р. ч. Ш. 1254, оголошений в офіціозі „Газета Адміністрації і поліції Паньствовей" ч. 8. з 21. лютого 1925 р., яким доручено громадським урядам безоглядно стверджувати власноручність підписів на шкільних деклараціях і не побирати за це ніяких оплат. Якщо якась громадська рада ухвалилаб таки побирати оплату за потвердження підписів на шкільних деклараціях, то воєвода має таку ухвалу скасувати.

Справа здавалась би ясна і законна. А всеж таки українські батьки і дальше натрапляють на важкі перепони, бо користування законом викликує гнів, злобу і ненависть у всіх тих, що радіб запетрифікувати теперішній стан в українському шкільництві, полишений б. шкільним куратором Гадомським.

В чомуж річ? Використовуючи „нормалізацію" на свій лад, польська публична опінія і польські компетентні чинники еволюціонували в тому напрямі, що не вдоволяються вже тепер утраквістичними (на папері, а на ділі польськими) школами, але всі школи по українських громадах хотять спольщити.

В цьому напрямі поставив проф. Ст. Грабський на політичних зборах 7. травня 1937. р. у Львові в Технольогічнім Інституті цілу низку резолюцій, домагаючися зміни свого власного закону з 31. липня 1924. р. таким робом, щоб тільки в громадах з понад 35 прц. українського населення на підставі батьківських вимог, виказаних у 1935-37 роках, можна було для українських дітей вести науку української мови як предмету, одначе в ніякому випадку наука в українській мові не може займати більше як 1/3 шкільних годин.

„Товариство Школи Людовей" не полишилось позаду вимог проф. Ст. Грабського. В днях 13. і 14. листопада 1937. відбувся Загальний Зїзд Т. Ш. Л. у Львові, в якому брали участь представники уряду, війська і шкільної влади, а саме: іменем уряду і львівського воєводи витав зїзд Т.Ш.Л. віцевоєвода Хмельовський, іменем офіцирського корпусу полковник Фіялковський, іменем шкільної влади теперішній новий куратор д-р Купчинський. На тому зїзді виголосив обширний реферат д-р Стефан Угма на тему „Культуральні потреби Східної Малопольщі" і поставив основне домагання, що

> „народня школа, яка кладе підвалини під духовий розвиток молоді, мусить бути сперта на державній мові навчання і зі свого духа повинна бути польська".

Очевидно, дотичну резолюцію ухвалено одноголосно. Коли зіставимо хід подій у польському таборі й еволюцію публичної польської опінії на справу українського шкільництва, то

щойно на їх канві стане для нас зрозуміле становище польської сторони до законного плебісциту українців за українською мовою навчання. Тоді стане ясно, чому офіціозові „Дзеннікові Ужендовому" (ч. 11.) Кураторії ЛШО було так спішно, що не виждавши свого власного виходу, через польську пресу виступив з неоправданими і неспертими на ніякому законі й виконному розпорядку закидами проти інструкцій Головної Управи „Рідної Школи" в справі плебісциту за українською мовою навчання. Необоснований наступ неістнуючого числа „Дзенніка Ужендового" ми відперли. Одначе на цьому не кінець.

До бою проти „Рідної Школи" і проти українського шкільного плебісциту виступило ТШЛ і вся україножерна польська преса („Ілюстрований Курєр Цодзенни", „Век Нови", „Дзеннік Польскі", „Слово Народове", „Гонєц Вечорни", „Експрес Вечорни" і т. д.), виливаючи під ріжними алярмуючими й образливими наголовками помиї на всіх українців за їх законні домагання: мати для своїх українських дітей українську школу з українським учителем!

Для прикладу наведемо деякі уривки передових тирад україножерної шовіністичної польської преси. Возьмім нпр. перший з краю „Век Нови" (з 9. XII.), який пише:

„Стоімо перед генеральним українським наступом на шкільництво в Малопольщі, як також на Волині і Поліссі. Акцію ту заангажувала й кермує нею українська націоналістична (?!) організація „Рідна Школа". **Акція ведена горячково, щоб до 31. грудня зібрати й передати декларації за всі школи, де є польсько-українська або польська мова навчання.** Иде про зібрання якнайбільшого числа підписів за українською школою. Ця акція має характер **великої протипольської манифестації.** З цього роблять велику політичну акцію. Одначе ми (поляки) **не можемо допустити до надуживання добродійства закону для виразно політичних цілей...**"

Отже маємо тут перший провокаційний донос на „Рідну Школу", мовляв, це націоналістична установа, щось ніби в роді УВО чи ОУН, хоч загально відомо, що „Рідна Школа" — це **шкільна і виховна понадпартійна організація.** Але погроза „не можемо допустити (очевидно: до українського шкільного плебісциту) для виразно політичних цілей" — це вже і протизаконна нахабність! Бож ніякий закон ані виконний розпорядок не постановляє, для яких цілей можна робити шкільний плебісцит. **Закон дозволяє робити шкільний плебісцит у тій ціли, щоб польську чи утраквістичну школу замінити на українську і на тому кінець!** З яких причин бажає собі того український батько — це нікого не обходить. Навпаки, протизаконне і каригідне є всяке ділання, що малоб на цілі перешкодити українському шкільному плебісцитові, його припинити, чи викривити!

Та на цьому не кінець. Тепер приходить ще одна ординарна брехня і провокація". „Век Нови" твердить, що з доручення „Рідної Школи"

„дають декларації за українською мовою навчання підписувати і полякам і грозять фізичними і господарськими репресіями тим, що не підписалиб тих декларацій".

Очевидно, спираючись на цій безосновній видумці та провокаційній брехні, накликує „Век Нови", щоб поляки „в часі до 31. грудня 1937. р. не підписували ніяких декларацій, навіть написаних по польськи".

А що говорить інструкція Головної Управи „Рідної Школи" в справі підписування шкільних декларацій за українською мовою навчання? Ось дослівний текст:

„У звязку із шкільним плебісцитом, що припадає **для українських батьків до кінця грудня,** подаємо додатково такі вказівки, що відносяться до підписів на шкільних деклараціях: 6) хто хвилево не міг би підписати (був обложно хорий, спаралізований і т. д.), нехай його ніхто не підписує, хочби він навіть когось уповажнив. Краще зрезигнувати з його декларації". 7) „**Не вживати ані навіть тіни натиску** для добуття підпису декларації, або хтось **підписує добровільно,** або його полишити".

Очевидно, це все відноситься до українських батьків. До польських батьків ніхто не звертався і не звертається, бож по закону до 31. грудня тільки українські батьки, а не польські, мають право вносити шкільні декларації за українською мовою навчання.

Чому україножерна польська преса розпочала таку скажену нагінку проти українського шкільного плебісциту? Це сталося з ініціятиви Т. Ш. Л., яке на днях видало відозву до польської суспільности проти українського шкільного плебісциту, а ріжні польські ґазети переповідають ту відозву на свій лад, доповняючи її соковитими, хоча зовсім нестійними арґументами.

Та найбільш характеристичний для наших відносин є **поклик Т. Ш. Л. у вище згаданій відозві до всіх тих, що будуть леґалізувати підписи на шкільних деклараціях за українською мовою навчання,** отже до громадських урядів, нотарів, суддів і староств:

„Просимо також всіх тих, що леґалізуватимуть підписи на деклараціях за українською мовою навчання у школі, щоб не леґалізували підписів поляків, що може під впливом несвідомости і сильної аґітації, або терору уляжуть намовам і прийдуть до підпису."

Супроти вище зацитованої інструкції Головної Управи Рідної Школи — твердження Т. Ш. Л. про якесь намовлювання та терор супроти поляків з української сторони — це черговa провокація. Одначе заклик до нелеґалізування підписів на деклараціях за українською мовою навчання, якщо відноситься до українських батьків, це вже протизаконна акція, бож це ніщо інше, тільки намова до протизаконного ділання! Пригляньмося-ж докладніше, як це може виглядати у практиці.

Як сказано, поляки з українськими шкільними деклараціями до леґалізації своїх підписів не прийдуть (як і досі ніколи не приходили), бо до 31. грудня тільки українці можуть леґалізувати підписи, а поляки щойно по першім лютім вносять шкільні декларації без леґалізації їхніх підписів. Отже заходить тільки така можливість, що громадські уряди чи інші до такого леґалізування управнені чинники, бажаючи піти назустріч вимогам Т. Ш. Л., можуть піддавати в сумнів приналежність батька, матері, чи опікуна до української народности і на цій підставі відмовити леґалізації підпису. І мабуть це, а ніщо інше, мала на цілі відозва Т. Ш. Л., звернена проти українського шкільного плебісциту.

Одначе вже заздалегідь на цьому місці мусимо з притиском ствердити, що **ніякий закон ані виконний розпорядок не уповажнює нікого домагатися, щоб батько давав докази на те, що він українець. Це залежить від його особистого переконання.** І якщо він підписав шкільну декларацію за українською мовою навчання й особисто прийшов з тією декларацією до підпису перед 31. грудня, то це вже найкращий доказ, що він українець і **громадський уряд ані ніхто інший уповажнений до леґалізування підписів, не має права відмовити такої леґалізації.**

Нахабністю є твердження, що плебісцит за українською мовою навчання — це протидержавна акція. Навпаки, всі ті, що таким чи іншим способом перешкоджують тому законному плебісцитові, ділають протизаконно, себто проти постанов держави, отже своєю брехнею і провокацією ведуть протидержавну акцію.

Ми віримо, що українські батьки, перейшовши тверду школу плебісцитової боротьби від 1925. р. до нині, не дадуть себе стероризувати ніякими брехнями та провокаціями, але в повній основі використають створений спеціяльно для них плебісцитовий закон з 31. липня 1924. р., ставляться масово на плебісцитовому фронті і своєчасно внесеними шкільними деклараціями (до 31. грудня) здобудуть українську школу для українських дітей! І. Г.

Справа підмоги українським студентам.

Варшава, 12. грудня 1937.

Українське громадянство знає, в яких невимовно важких матеріяльних умовинах приходиться студіювати українським студентам. Якщо вже навіть вдасться молодому українцеві (-ці) перебороти велитенські і безконечні перешкоди у звязку з приняттям до вис. школи, тоді виринають нові, ще більші труднощі — недостача матеріяльних засобів, що внеможливлюють взагалі науку. Українські студенти не мають майже ніяких знижок високих оплат, не дістають майже ніяких стипендій, ніяких полекш. Це не є голословні факти, але про це проречисто говорить холодна мова статистичних даних.

За те польські студентські організації дістають не лише велитенські матеріяльні підмоги, але змобілізували теж у своїх руках право до допомог чужонаціональних студентів, опінюють подання у справі українських студентів у справі обнижки оплат, бо у протилежному випадку не дістануть взагалі ніяких полекш. Використовуючи своє монопольне становище — польські студентські організації висунули такі нечувані домагання до українців, як зміну національної назви українець на „русін" чи „малорусін". Українські студенти у Варшаві дали гідну відповідь всім польським студентським товариствам, резигнуючи з їхніх опіній на своїх поданнях. Одночасно взялися до поширення самодопомогової акції. Слід теж ствердити ще один багатомовний факт: від трьох років українське студентство у Варшаві не дістало **ні одного сотика — правно належної йому** допомоги ні від університету ні від інших високих шкіл. А не слід забувати, що у Варшаві є понад 150 студентів українців. На інтервенції проводу українських студентів у деканатах чи ректоратах високих шкіл у Варшаві завжди діставали невиразні відповіди. І так у червні 1937 р. управа Української Студентської Громади звернулася до університетської влади з домаганням належної допомоги **одинокому** українському допомоговому студентству у **Варшаві „Україн-**

ській Студентській Громаді". На це дістала відповідь, що допомоги дає Т. Р. М. А. На відповідне письмо управи туди — надійшла така відповідь:

Prezydjum Stołecznego Komitetu Wojewódzkiego T-wa Przyjaciół Młodzieży Akademickiej. W-wa 19. VI. 1937. Do Ukraińskiej Stud. Hromady w/m. W związku z pismem WPanów z dn. 25. V. br. uprzejmie zawiadamiam, iż zgodnie z ustalonym podziałem kompetencyj pomiędzy T. P. M. A. a władzami uczelnianymi, subwencjonowanie stowarzyszeń studenckich należy do władz szkolnych i Stołeczny Komtet Wojewódzki na ten cel nie rozporządza środkami. Prezes: (—) Wędkiewicz.

Тоді управа У. С. Г. звернулась удруге до університетської влади і дістала запевнення, що підмогу буде розділюватись у вересні. По кількакратних інтервенціях у цій справі управи У. С. Громада субвенції таки не дістала. — Відповідь була така, що „ректорат фундушамі не розпожондза".

За це порадили звернутись до деканату гуманістичного виділу, якого слухачами є здебільша члени У. С. Г. Подання внесли і в рекордовому часі, бо вже на другий день, прийшла така відповідь:

Uniwersytet Józefa Piłsudskiego w Warszawie. № H. 1239/37. Warszawa, dn. 24. XI. 1937. Do Zarządu Ukr. Stud. Hromady w/m. W odpowiedzi na pismo z dn. 23. b.m. L. 145/37 uprzejmie donoszę, że Wydział humanistyczny nie rozporządza funduszami z których możnaby udzelić subwencje Stowarzyszeniom Akademickim. Podanie w tej sprawie należy skierować do J. Magnificencji Pana Rektora Uniwersytetu J. P. Dziekan (—) Wędkiewicz.

Ось так замість належної підмоги українські студенти у Варшаві мають документи про те, хто „розпоряджає", хто „не розпоряджає" „фундушами".

Ясно, що українське студенство може числити лише на власні сили і підтримку українського громадянства. Про „wyższ-y użyteczność T-wa Młodzieży Akademickiej" ми не сумніваємось — але, що вона не для нас, на це маємо наглядні докази. Тому компетентна влада повинна змінити рішення львівського городського старостова, яке розвязало комітет допомоги українським студентам.

В. Б.

З українських питань у Варшаві.

ЧОТИРИ РЕФЕРАТИ ЗА ОДИН ТИЖДЕНЬ.

Варшава, 10. грудня.

Минулий тиждень приніс аж чотири цікаві відчити на теми безпосередньо чи посередньо звязані з українськими справами. Обговоримо їх хронольоґічно.

*

Почав ту відчитову серію **Павло Зайцев**, що в суботу 4. ц. м. виголосив у „Кл. Запорожжя" спомин про **українське студенство в Петербурзі 1904—1917 рр.** Прелеґент з властивим собі оповідальним хистом і блискучим нараційчим темпераментом дав слухачам надзвичайно виразний і цікавий образ українського життя у Петербурзі у бурхливі дореволюційні роки.

Забарвлюючи оповідання спогадами особистих переживань, прелеґент оригінально і цікаво схарактеризував цілий ряд діячів, що в тому власне часі починали, як зрештою і сам прелеґент, свою національну роботу. Живо представив працю студентської громади, гуртка українознавства, Українського Клюбу, співпрацю людей, що згодом опинилися у таких крайне протилежних таборах (нпр. Донцов і Мазепа). Особливо цікаво було почути оповідання про т. зв. український вільний університет, де запальні молоді українці зробили надзвичайно багато для національного освідомлення українців в Петербурзі.

Коли П. Зайцев на кілька днів перед вибухом революції відчитав на шевченківському святі з „Книги Битія" слова: „І бути Українському Народові вільною Річипосполитою" — приявні військові вихопили шаблі і саля затряслась від ентузіязму і залунало гураґанне „Ще не вмерла". На просьбу зацікавлених слухачів, прелеґент згодився виступити у „Запорожжі" ще зі своїми спогадами.

*

Відчити ред. **Д. Донцова**, що рік-річно виступає з ними у тутешній Студ. Громаді, мають уже у Варшаві свою традицію. Тому й на цей раз, хоч вступ був платний, у домівці Громади зійшлося багато молоді, що з помітним зацікавленням вислухала реферату прелеґента на цікаву тему: **„Де шукати наших традицій"**. Тому, що з анальоґічною темою Дм. Донцов виступав вже у Львові, обмежуємось до самої замітки про реферат, зазначуючи лише, що гостра прелеґентова критика поборюваного ним комплексу „драгоманівщини" при помочі обширно цитованої історично-літературної арґументації, забарвлена у властивий Донцову публіцистичний спосіб актуальними прикладами з життя та політики, — відбилась гомоном полемічних рефлексій серед слухачів.

*

Проф. Ольґерд Ґурка належить до тих нечисленних істориків, (особливо — польських істориків), що мають відвагу виступати з дуже тверезими поглядами на справи держави та народу, не озираючися на юрбу, яка стоїть на отуманеній брехнями та демаґоґією вулиці, гукаючи „ганьба" кожному, хто не погоджується думати за барабаном.

Тема останнього реферату відомого критика „Огнем і мечем", виголошеного на широких сходинах у клюбі „Прометей" була: **„Нарід і держава як політична проблема"**. У незвичайно цікавих півторагодинних виводах перевів проф. Ґурка оборону своїх поглядів на відношення народу до держави і навпаки, висловлених у відомій читачам „Діла" власній книжці „Нарід і держава", що появилася влітку ц. р. Всеж не від речі буде подати кілька замітніших авторових думок.

У Польщі кажуть, що Стадіон видумав українців. Ідіотизм! Національність, це психічний акт, а на ідіотизми нема сьогодні місця. Ріжні професорські, часами лябіринтово складні теорії про державу в 60% бувають імаґінаціями, яких самі професори не розуміють. Ґурка хоче представити поняття держави уявно. Для нього держава, це — **підприємство, що може міняти власника.** Прикладом може бути Німеччина, яка до 19 ст. не мала національної свідомости і яку чейже Гогенцолерни купили за 400.000 ґульденів. Ще недавно Анґлія продала острів Гельґолянд з найстаршим фризійським законодавством. Російський цар продав Японії Аляску за безцін. Демократія, що перейняла владу від абсолютного володаря пересунула лише власність на державу. Форми взаємин між державою і народом бувають ріжні, таксамо як широке є нпр. поняття власности малої лавочки і тресту „Вакум Ойль Компані". Громадянське право це — наче акція у банку. Тому і парлямент держави, це тільки збори делеґатів акціонерів, уряд — дирекція, президент нпр. у Польщі — пленіпотент. Одначе демократія принесла засаду майоризації і тому не має фаворизації меншин. У Польщі ціле громадянство є власником держави, поляки — дійсними посідачами, так само як нац.-соціялістична партія у Німеччині, сталінізм у Московщині. У нормальних умовах все, що корисне державі, корисне теж для її громадян без огляду на їх субєктивне відношення до держави. Коли нпр. ще тепер зійдеться трьох поляків із трьох б. займанщин, то один хвалить австрійські самоврядні установи і набуті права, інший каже, що в Росії люди мали найкращі заробітки, а третій вихвалює зразковий пруський порядок і адміністрацію. Кожна з тих держав — як видно — дала громадянам, що могла. Одначе не все те, що є в інтересі власника — корисне для держави. Ротшильди мусіли уділювати позичок Росії, хоча там шалів антисемітизм, траґедія Наполеона прийшла після занедбання ним інтересів Франції для користей родини, Польщу згубила шляхта, що здійснила свої інтереси і занедбала інтерес держави. Інтереси держави мусять бути панівні. Ціль держави істнує у свідомости народу. Ціль може мінятися і не завжди доходить до здійснення. Йдучи до Бельведеру, легко можна знайтися на замку. Йде про відповідну дорогу. Коли сьогодні у Польщі всі радять над тим, як підтягнути Польщу вгору і стають до ланцюга, щоб тягнути батьківщину на височінь то цього ще мало; треба знати, за який кінець ланцюга тягнути, бо ні старі, ні молоді не навчилися ще думати. Народи здають свої іспити щодня, держава тільки підчас війни. Угорщина є найкращим доказом того, як зрештою і найшляхотніший український максималізм, що хотів мати все, а не вмів брати і покладався на мітичні сили. Закінчуючи цією осторогою свій відчит проф. Ґурка заявив, що проблема самостійности прометейських народів зактуалізується при перших стрілах у Европі. Реферат викликав довгу і оживлену виміну думок.

*

„Олена Пчілка в її листуванні з М. П. Драгомановим". Така була тема цікаво опрацюваного докладу відомого публіциста й автора багатьох біографічних праць з обсягу української літератури **прок. Гліба Лазаревського** в Українському Наук. Інституті (пятниця, 10. ц. м.).

Прелеґент перечитав перед численно зібраною українською авдиторією прецікаві винятки з ріжних листів О. Пчілки, що наче спеціяльні мистецькі репортажі обхопили сучасне їй життя, побут, настрої і ціле оточення в Україні, а навіть Московії, яку письменниця прекрасно схарактеризувала. Раз-у-раз виринають в листах О. Пчілки живі обличчя великих її сучасників і стільки гарячих тоді хвилин українського відродженицького руху бе з них прудкою струєю. Але обговорити їх в короткій замітці — неможливо. Шан. прелеґент найкраще зробить, коли — як сподіваємось — видасть свою студію друком

К. Т. В.

Відчит про польсько-українські відносини в Польщі.

В салях готелю Жоржа у Львові відбулось 10. ц. м. друге з черги дискусійне засідання клюбу республиканськo-демократичної інтеліґенції, на якім ред. Адам Нехай виголосив реферат про польсько-українські відносини в Польщі. Зміст цього реферату появився у „Веку Новім" щойно з 15. ц. м. (ред. Нехай є членом редакції „В. Н."). Референт — читаємо там — підкреслив, що українська проблема є справою безпеки полудневo-східних земель і кордонів, є справою боротьби двох національних експанзій. Цієї проблеми не вдасться завернути і не вільно полякам обманювати себе надією, що вернеться те, що було 100 років тому, коли „руська" інтеліґенція говорила по польськи і „хлопська" мова була в погорді. Обговоривши концепції української політики і польсько-українські відносини та провал „нормалізації", референт прийшов до висновку, що територіяльної автономії покищо не можна вважати плятформою, на якій можна би вести дискусію з українцями. Найкращим виходом зі заплутаних польсько-українських відносин референт уважає господарське двигнення полудневo-східних земель. Тоді прийде — на думку референта — до злагіднення польсько-українських відносин на політичному відтинку, бо теперішне сусп. положення, що полягає на топтанні собі по ногах коло худого горшка Сх. Галичини, мусить довести до постійних сварок і конфліктів. Вищий ступінь матеріяльної культури, більше варстатів для людей праці — є тими чинниками, які доведуть до бажаного відпруження і в суспільній і в політичній атмосфері.

По рефераті відбулась оживлена дискусія.

Свято Лесі Українки у Варшаві.

Варшава, 12. грудня 1937.

Академія-свято в честь Лесі Українки, влаштоване м. суботи Українською Студентською Громадою у Варшаві — це без сумніву побіч Лисенківського концерту найкращий цьогорічний український вечір у тому місті. У просторій, ясній салі В. Т. В. зібралося багато українського громадянства і молоді. Головну стіну салі помистецьки прибрано стилізованим ґрафіко-клясиконом, над яким уміщено цитату: „Що вдіє раб принижений, нещасний, як буде проповідь читать своїм рабам". Відповідним розпорядком подбано про пунктуальний початок академії.

Програму розпочав голова Т-ва п. Б. **Вітошинський** доброю короткою промовою, після якої слідували на переміну: реферат **Д. Донцова**, виступи малого, але зіспіваного хору (управляв п. Ткачук), д. добрі деклямації талановитої рецитаторки п. **Юрчинської-Поповичевої**, сольо милої білоруської співачки п. Орської та інші.

Закінчено свято національним гимном. **КТВ.**

ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

Громадянський суд перед судом.

Вісьмох чільних громадян з Добрян на лаві підсудних.

Перед городським судом у Стрию відбулась цікава розправа, що поставила установу громадянських, себто мирових судів чи пак їх легальність під знак запиту. Отже відомі громадяни села Добрян, а саме: о. Зиновій Нарожняк, голова кружка „Р. Ш."; Іван Солонинка — солтис; Андрій Мазяк, член виділу „Просвіти"; Осип Банацький, голова кружка „С. Г."; Іван Шоробура — спорт. секція; Анна Шоробура, заст. голови „С. У."; Остап Каратницький — урядовець філії „Просвіти" в Стрию; Петро Гарасимів — церковний брат станули перед городським судом під замітом присвоєння собі уряду державного суду (провина зі ст. 136. к. к.). Цієї провини підсудні допустились таким чином, що уладили громадянський суд, щоби поладнати непорозуміння між членами місцевих культурно-освітніх і господарсько-економічних установ. Непорозуміння виринули на тому тлі, що місцева кооператива уладила буфет з алькогольними напитками, всупереч постановам статуту кооперативи та її внутрішнього правильника. Громадянський суд поладнав успішно ці непорозуміння, усунув ворогування і розбиття. Але це не подобалось поліції і вона вела цілий рік дохоження в цій справі. Переводила навіть ревізії, забрала протоколи мирового суду та тягала на переслухання. На о. Зеновія Нарожняка пішов навіть донос, чомусь до станиславівського єпископа Хомишина, а на солтиса до воєвідства. Епільогом була судова розправа дня 1. і 10. грудня ц. р.

Згадані підсудні до ніякої вини не признались, навпаки почувались до обовязку взяти участь у громадянському суді. Городський суд переслухав під присягою безліч свідків, допустив доказ зі статутів і по промовах оборонців увільнив підсудних від вини та кари. В мотивах городський суд подав, що у вчинку підсудних не добачує провини і що підсудні виконували лише чинности, подані статутами товариств: „Просвіта", „Рідна Школа", „Сільський Господар" та інших у постановах щодо мирових судів. Підсудних боронили адвокати: д-р Антін Гарасимів і м-р Ярослав Падох.

Народній і домашній промисл.

Міністер промислу і торговлі видав новий розпорядок (Денник Законів) ч. 83. поз. 605), який звільняє зпід постанов промислового закону народній і домашній промисл та халупничу працю. Отже промисловому законові не підлягає **народній промисл**. Сюди зачисляє розпорядок вироби сільського населення ужиткових предметів і прикрас здебільша з етнічними рисами, згідно з місцевою народньою традицією. Ці вироби можуть бути виконані з власних, або переданих матеріялів, але у власних варстатах праці самостійно або виключно при помочі членів родини і домашніх осіб. За **домашній промисл** уважає розпорядок побічне зарібкове заняття, що полягає на вироблюванні або перероблюванні ріжноманітних предметів. Дальшою прикметою домашнього промислу є самостійне виконування цих предметів під своїм іменем і на свій рахунок у своїм помешканні або господарстві. До того домашній промисл є побічним заняттям осіб, які його виконують. Домашній промисл, що його веде сільське населення, може обіймати теж направки і можна його виконувати поза своєю хатою або обійстям та при помочі членів родини і домашніх осіб.

Під **халупничою працею** розуміє розпорядок фахову і зарібкову працю фізичних осіб у своєму помешканні або іншому місці, що полягає на виробі, переробці або викінчуванні ріжноманітних предметів. Цю працю виконують халупники на основі договору з накладником, на його доручення і рахунок з тим, що він не нормує цієї праці. Вкінці халупники мусять виконувати цю працю самостійно, або виключно при помочі членів родини і домашніх осіб.

До сільського населення, яке займається народнім промислом, зачисляє розпорядок: 1) власників і ужитковців сільських господарств; 2) особи, які займаються постійно працею в чужих сільських господарствах; 3) особи, яких головним заняттям є праця в сільському господарстві, хоч би вони на якийсь час перестали займатися цією працею; 4) особи, які є на утриманні всіх вище згаданих осіб. Крім того промислова влада І. інстанції може зачислити до сільського населення, вислухавши опінії дотичних палат господарської самоуправи, теж особи, замешкалі в міських волостях, якщо відповідають вище згаданим умовинам.

Під **сільським господарством** розпорядок розуміє господарства: рільні, лісні, сіножатні, городові, насінні, годівельні, бджільні і рибні. До домашніх осіб зачислює розпорядок ті особи, які мешкають спільно з тими, які ведуть народній домашній промисл або з халупниками та є на їх утриманні або мають з ними спільне джерело прожитку.

Накладниками вважає розпорядок промисловців, фабрикантів, ремісників, купців і т. п., які займаються професійно і заробітково виробом, переробкою або викінчуванням ріжноманітних артикулів з власних або переданих їм матеріялів таким чином, що передають цю роботу на основі відповідного договору іншим особам, себто халупникам, які працюють у своїх хатах і за їх працею не наглядають.

Реформа доходового податку.

Уряд підготовив проєкт закону у справі зміни доходового податку. Проєкт передбачує перебрану з доходового податку дрібних платників. Дотепер між дрібними платниками і скарбовими урядами виринали часто непорозуміння, бо дрібні платники не ведуть здебільша торговельних книг, а скарбові уряди вимірювали надто високі податки. Отже законопроєкт передбачує, що дрібним передплатникам устійнять висоту податку на два роки. Тому дрібні підприємства поділять на групи, залежно від устійненого і приблизного доходу. Скарбові уряди зачислять підприємство платника до відповідної групи на основі порозуміння з платником, при чому висоту устійненого (зрічалтованего) податку можна буде продовжити на дальші два роки. Таким чином платники знатимуть заздалегідь висоту своїх податкових обтяжень.

Крім того законопроєкт касує доходовий податок від дивіденд, що їх виплачують акційні спілки і від зисків від уділів у спілках з обмеженою порукою і від уділів в кооперативах. Дотепер платили податок від доходу акційні спілки і крім того акціонарі та члени спілок.

Вкінці законопроєкт звільнить від податку дохід осіб, які мають родини. Законопроєкт прийде під наради сойму вже в найближчому часі.

Крім того уряд переведе малу реформу закону про промисловий податок. Отже згідно з заявою віцепрем. Квятковського реформа піде в тому напрямі, що від 1. січня 1939. р. скасують промислові свідоцтва. Замісць промислових свідоцтв, власники підприємств вестимуть територіяльні самоуправи. Частина оплат з реєстраційних карт припаде територіяльній і господарській самоураві, торговельним школам і т. д.

---o---

ВАРТІСТЬ ОДНОГО ГРАМА ЧИСТОГО ЗОЛОТА.

Міністер скарбу оголошенням з 24. листопада ц. р. устійнив на місяць грудень 1937. р. вартість одного грама чистого золота на 5 зол. і 92.44 сот.

СОВІТСЬКА КОНСТИТУЦІЯ І КОРОВИ.

По оголошенні нової конституції Сталіна комісаріят „справедливости" приступає до праці над проєктом „нового кодексу громадянських законів". Дотеперішні совітські закони про маєткову власність рішено узгіднити з постановами конституції про особисту власність громадян і з обовязком держави зберігати це особисте право кожного громадянина. Проєкт нового кодексу рішено зладити в найкоротшому часі. Але минув уже рік від початку праці над проєктом кодексу, а проєкту не видати.

Орган комісаріяту справедливости „Совітська Справедливість" (ч. 20) відхилив рубець заслони у цій справі. Він пише, що справа з новим проєктом ускладнилась, бо не знати, що розуміє конституція під поняттям „особиста власність" громадян. З початком ц. р. комісаріят справедливости був тієї думки, що особиста власність громади нічим не ріжниться від дрібної власности щодо річей хатньої господарки. Але вже в половині року виринула інша думка, що в СССР можлива особиста власність лише на законом дозволені предмети першої потреби. Наслідком того адміністративна практика обмежила права колхозників мати власні тварини. Перед оголошенням нової конституції кожний член родини міркував, що закон дозволяє йому купити корову на своє імя. Тому в деяких колхозних господарствах появились по дві і навіть — тут і там — по три корови, з яких одна була власністю чоловіка, друга жінки, третя їх дитини. По оголошенні нової конституції адміністрація стала на тому становищі, що на господарстві колхозника може бути лише одна корова, записана на імя старшого члена родини; інші корови, як законно недозволена власність переходять на власність держави. Цю засаду переводить адміністрація в життя і відбирає від селян корови. Комісаріят справедливости не береться вирішувати справи, чи адміністраційна влада має право відбирати тепер від колхозників корови, бо не знає на яку ногу стати. Тому закинули працю над проєктом „нового кодексу громадянських законів".

Сторінка без політики.

Як американці хотіли схопити б. німецького цісаря.

Щойно тепер по девятнацяти майже роках появилися в американській пресі подробиці про те, як вісьмох американських старшин намагалося схопити б. німецького цісаря Вільгельма, небавом після того, як він переїхав на побут до Голяндії.

Ці подробиці подала американська преса на підставі оповідання одного з учасників тієї „авантури", нині сенатора Люка Лі.

ПЛЯН СХОПЛЕННЯ.

Люк Лі разом із вісьмома іншими американськими старшинами американської армії прийшли до висновку, що світовий мир може стати тільки тоді тривалий та успішний, якщо на версайській мировій конференції явиться теж і німецький цісар, якого згадані старшини, так як багато інших американців та прилюдна опінія вважали головним виновником світової війни.

НА ГОЛЯНДСЬКІМ КОРДОНІ.

Не надумуючися довго, вісьмох старшин всіло на авто і виїхало до Голяндії з Люксембургу, де вони були розкватировані. Недалеко Лієжу трапився їм дефект машини, одначе надїхав американський вантажний віз, якийв они на свою відповідальність заняли й далі скермувалися до голяндської границі.

На кордоні заявили їм представники голяндської влади, що мусять мати візу, щоб могли проїхати кордон. Тому, що Люк Лі знав особисто американського посла в Газі, зателефонував і по кількох годинах всі учасники експедиції дістали візи, на яких зазначено, що вони їдуть в „урядових справах".

В ДОМІ ГРАФА БЕНТІНКА.

В годині 8. вечором приїхали американські старшини на своїм вантажнику до Амеронґен, де під ту пору мешкав б. „кайзер". Возьні, що стояли при дверях відступили, побачивши американські однострої, але вже в першій вітальні зустрінув американців граф Бентінк, господар дому, який дав приміщення німецькому цісареві. На його питання, чого їм треба, відповіли американці, що в них є доручення до німецького цісаря. Бентінк попросив їх підождати і сам пішов до сусідньої кімнати, відки за хвилину можна було почути уривки розмови: — Ваша цісарська величносте... і далі незрозумілі слова.

НЕВДАЧА.

Одначе Вільгельм був мудріший, ніж воно американським старшинам здавалося. За хвилинку вийшов знову Бентінк і просив подати йому, яке вони мають діло до б. цісаря. За той час, імовірно телефонічно, дали знати владі і до мешкання, в якому граф Бентінк вів затяжні переговори з американськими старшинами, приїхав бурмистр міста. Довкола дому вспіли розставити озброєну сторожу, коло 200 люда.

Американці зрозуміли, що з їх затії нічого не вийде і відмовившися дати просту відповідь, покинули дім графа Бентінка і спокійно відїхали. Тільки один із них успів по дорозі „по американськи" всунути собі на память до кишені попельницю з цісарським гербом.

ЗАЯВА ГЕН. ПЕРШІНҐА.

Кілька днів після тієї ескапади визначили слідство, одначе воно нічого не вияснило і нікого з виновників не покарали. Навпаки ген. Першінґ, коли довідався про плян американських старшин схопити б. цісаря, заявив, що він виплатив би дуже радо всім учасникам тієї провулки цілорічну платню, якби їм було вдалося привезти до Версалю німецького цісаря.

Найбільші та найменші гонорарі.

Жан Монтен містить у „Парі Суар" цікавий спис гонорарів замітних своїми велитенськими розмірами і навпаки своєю незамітністю. Треба підкреслити, що у своїм списі Монтен пише про гонорарі, не про приходи.

ДЕМПСЕЙ, МАРЛЕНА ДІТРІХ І ДЖЕК ҐІЛЬТОН.

Рекордову платню дістає директор одної англійської нафтової фірми: 6 міліонів фунтів стерлінґів річно. Боксер Демпсей заробляв колись підчас свого метчу з Карпентіє 1000 франків... на секунду. Марлена Дітріх дістає по 5 міліонів франків за кожну фільму. Диригент Джек Ґільтон заробляє 4 міліони франків річно.

ПЄСА РОБЕРТА ШЕРИФА.

Урядовець англійського обезпеченевого товариства написав у вільних від праці хвилинах драму „Кінець мандрівки". Після довгої надуми один льондонський театр приняв цю пєсу до постанови і вона перейшла відтак із величезним успіхом цілий світ. Авторські гонорарі принесли Робертові Шерифові коло 12 міліонів франків.

ОСКАР АШ.

Ще краще повелося англійському драматичному акторові Оскарові Ашові. Вичікуючи на свій вихід в „Отелю" на швидку руку накреслив він на якійсь старій афіші плян оперетки, що прийшла йому саме до голови. Цю оперетку, яку він назвав відтак „Шу Шін Шов" грали на льондонських сценах 2238 разів і вона принесла авторові 30 міліонів франків.

А ТЕПЕР З ДРУГОГО КІНЦЯ.

Директор люврської школи мистецтв заробляє 9000 франків річно, тоді як Демпсей працює на неї раптом 9 секунд. Зате нічний сторож дістає в цій же школі 10.000 фр.

Маршал Франції дістає місячно 12 тис. фр., значить приблизно стільки, що метр д отель в доброму париському готелі.

ЗА СТАРУ ЗБРОЮ І НАБОЇ.

Шахтярі-туземці в Тонкіні дістають 2 фр. денної платні. А на тихоокеанських островах мурини працюють на плянтаціях цукрової тросщі цілий рік за стару зброю і тринять набоїв. Ціна тих причандалів... аж 5 франків.

Катедра подружньої освіти.

7 ПРАВД ДЛЯ КАНДИДАТІВ ДО ЖЕНЯЧКИ.

В країні найріжнороднійших можливостей, Америці, є на одному університеті катедра подружнього знання. Є це університет у Північній Кароліні, де професор д-р Ернст Гров викладає студентам основи тієї „науки". Американські часописи нераз уже писали про цікаві виклади того професора, що свою теорію про подружжя замкнув у 7 загальних точках:

1. Кожний парубок і кожна дівчина повинні пізнати якнайбільше осіб другого полу, заки рішаться звязати своє життя подружнім вузлом. Коли хтонебудь закохається в першому ліпшому або першій ліпшій, тоді це може довести до жахливого нещастя.

2. Слід провірювати вдачу людини куди більше, як її зовнішні прикмети: одяг, поведінку в товаристві й т. і. Такі подробиці бувають часто наслідком виховання або окруження, в якому якась людина перебувала або перебуває і не мають нічого спільного з вдачею, яка є найбільш суттєвою прикметою людини.

3. Коли людина, що має намір одружитися, вибрала собі вже партнера, або партнерку, годі повинна на якийсь час від нього відділитися, щоби якслід провірити, чи той хтось вибраний справді такий дорогий та любий, що без нього не зможе жити.

4. Провірюйте самі себе: слід доконче зміркувати, чи почування відповідної особи не є хвилевим дурманом, змінливою гарячкою змислів. Тільки тривале кохання веде до щастя в подружньому житті. Т. зв. кохання з першого погляду майже завжди кінчиться прикрим розчаруванням.

5. Треба зміркувати, чи партнер і партнерка зуміють спільно переживати всі буденні турботи, так душевні як і матеріяльні, чи може хотять зазначити свою спільноту тільки в забавах та безжурних розкошах, звалюючи журбу й поважні життєві справи на плечі одно — другому. Недопускальне, щоб у подружжі тільки одна сторона виконувала всі обовязки й зазнавала ріжних турбот, а друга, щоби не брала в них ніякої участи.

6. Конче треба зміркувати, які взаємини лучать партнера й партнерку з батьками. Треба точно переконатися, чи ті взаємини не є такі, що згодом будуть переважати у взаєминах тієї людини з жінкою або чоловіком. Життя з батьками мусить бути рішуче відділене від подружнього життя. Як тесть так і теща не повинні вести окреме життя та повинні вміти повести лінію між своїми батьками та своєю „кращою" чи „гіршою" половиною.

7. Подружжям звязуємося як на добрий так і на лихий час: тому треба конче набрати тієї певности, чи партнер або партнерка не піддасться під ударом важкої долі, яка їх у житті може стрінути та чи зуміє перетримати і найгірше лихоліття. Коли під цим оглядом зродяться якінебудь сумніви — краще закинути думку про подружжя, заки ще час!

Професор Гров навчає, переконавшись, мовляв, на основі точних статистичних обчислень, що жінки, які перед вінчанням працювали й заробляли на своє життя, виявляються опісля куди кращими дружинами від тих, що байдужне, під опікою дбайливих батьків, дожидали чоловіка. Своїм студенткам завжди дораджує, щоби в добрі чоловіка не шукали метки, посади й інших обставин матеріяльного значіння, але щоби перш усього звертали увагу на вдачу та здібности. На основі дослідів, переведених на 500 подруж із ріжних суспільних верств, дійшов професор до висновку, що найщасливіші такі пари, де жінка зуміла скермувати здібности свого чоловіка в такому напрямі й так ними покермувати, щоб він заняв в житті відповідне до них становище.

ВЕСЕЛЕ.

ЖАХЛИВІ ПРИВИДИ.

В коршмі стрічаються два приятелі.

— Що тобі сталося, Павле, що ти пеш тепер содову воду замісць горілки?

Павло мовчить похнюпившись.

— Адже ти мав спуст, мой-мой!...

— Так, воно правда, але по горілці, коли я вертався домів, замісць одної тещі привиджувалися мені дві. І це мене знеохотило.

„АМАТОРИ" ТЕАТРУ.

Пан Доробкевич і його жінка спізнилися трохи на оперу.

— Мені здається, що ми вже на цім були — каже Доробкевич.

— Ні, ми ще на цьому не були.

— А я тобі кажу, що так.

— А я тобі кажу, що ні!

Остання дія. Занавіса йде вгору. Тоді п. Доробкевичева каже:

— Так, твоя правда, ми вже були на цім.

— По чім ти пізнала? По декораціях?

— Ні, по цім випханім лебедеві.

НА ВІКИ.

— Ви знайшли цей перстенець?

— Так.

— Чомуж ви не занесли його на поліційний комісаріят?

— Я думав, що не треба, бо...

— Бо що?

— Бо на перстені був напис: „твій на віки".

Хроніка Совітської України.

„БУРЖУАЗНІ НАЦІОНАЛІСТИ В КІНЕМАТОГРАФІЇ“.

Виявляється, що „ріжні Хвилі, Ткачі, Оредовичі та їм подібні націоналістичні вишкребки“ орудували в кіномистецтві Совітської України, насадивши на провідних посадах „ідейних нащадків Курбаса і Хвильового“. Всі ці „вороги народу“ спрямовували свої сили, щоб „посіяти ворожнечу поміж українською культурою та братньою культурою великого російського народу“. Для цього вони „перекручували історію, намагались отроювати свідомість мас ворожим мотлохом“. В екранізованих у такий спосіб творах українські герої, організатори селянських повстань, обовязково набирали „жовто-блакитного націоналістичного кольору“. Так було з постановкою „Кармелюка“ і зі сценаріями багатьох фільм на історичні теми. Вони „протаскували націоналістичну контрабанду“ у фільмі „Охоронець музею“, намагалися зробити те саме у фільмі „Гнат Голий“. Понад 600 тисяч вже витрачено на поставу фільми „Директор“, коли звернули увагу, що позитивними героями в ній виведено українців, а неґативними — росіян. Через цю „похвалу вихватку проти братнього російського народу“ фільму довелося переробляти заново. Коли витратили пів міліона карбованців і 22 тисячі метрів плівки на фільму „Квітуча Україна“, виявилося, що її знимають за шкідницьким сценарієм, отже фільму роблять наново.

ВИДАННЯ ДО XX. РОКОВИН ЖОВТНЕВОЇ РЕВОЛЮЦІЇ.

Державне Видавництво Академії Наук УССР випускає збірники: „Червона Ґвардія на Україні“, „Радянське літературознавство“ з розділами: „Теорія та історія літератури“, „Радянське Шевченкознавство“ та „Літературна спадщина“ і відділ бібліографії, присвячений темі „Ленін про літературу“. Окремий збірник присвячують розвиткові і досягненням науково-дослідного інституту електрозварювання Академії Наук. Також підготовились до XX. роковин інші „самоотверженнне малоросіяне“: композитор Вериківський скомпонував для симфонічної орхестри та обєднаного хору „Жовтневу кантату“, текст до якої написав М. Рильський.

ВИДАННЯ ДО ДНЯ ВИБОРІВ У СССР.

Спілка радянських письменників України виготовила до друку великий літературно-мистецький збірник під назвою „Дванацяте грудня 1937. року“. До збірника увійшли окремі статті Леніна і Сталіна та великий мистецький розділ, що складатиметься з творів українських клясиків, де „правдиво показано дореволюційну Україну“ та з творів радянських письменників, де змальовано „досягнення“ трудящих Радянської України і всього СССР. Редактори збірника: письменники Тичина, І. Кириленко та О. Корнійчук.

МИСТЦІ-САМОУКИ.

У державному музеї народньої творчости у Києві відкрили обласну виставу так званого в СССР „самодіяльного“ образотворчого мистецтва. Колгоспник с. Михайлівки Камянського району Муха майстерно виконав мозаїчні портрети місцевих орденоносиць, уживши для цього 12 сорт зерна. Учитель Ірклаївського району Пошиваник дав кілька картин. Тесляр Количенко з Чоповицького району зробив барельєфи вождів з ґіпсу й дерева. Колгоспниця Ганна Баскевич вишила на шовку „панно“. Є прекрасні роботи в галузі різьбарства та кераміки. Колгоспник Мазур з Баришівського району зробив за власною конструкцією дуже цікавий годинник. Одні з найкращих робіт на виставі — картини учня шполянської середньої школи Олійника. Але, як зазначують київські ґазети, поруч з прекрасними експонатами трапляються явно „шкідливі“ своїм націоналістичним напрямком твори, крім того звертають ґазети уваги, що деякі написи підозріло поставлено в лапки. Наприклад: портрет „колгоспниці“. Що це, запитують ґазети, неписьменність, чи ворожа вихватка?!...

Київський робітник Тузиченко виготовив з ялинового дерева кобзу, інкрустувавши її мозаїкою з перламутру. Фахівці визнали, що кобза ця має прекрасний звук.

—o—

З польських справ.

ОЗН ОЖИВЛЮЄ СВОЮ ДІЯЛЬНІСТЬ У СХ. ГАЛИЧИНІ ПРОТИ УКРАЇНЦІВ.

В останьому часі ОЗН розпочав у Сх. Галичині оживлену діяльність у справі обєднання і активізування поляків з метою ослабити „українську небезпеку“. В повітових містах відбуваються зїзди ОЗН, наради і т. д. Такий зїзд відбувся на днях у Снятині, де предсідник зїзду та інші промовці говорили головно про необхідність збільшити фонди у касах безпроцентових позичок для кольоністів. Зїзд рішив взяти у свої руки все політичне і господарське життя Снятинщини.

В товмацькім повіті відбулись подібні зїзди ОЗН в Товмачі та Отинії. ОЗН вже має свої організаційні гнізда також у Хотимірі, Марківцях, Нижневі, Олешові, Рошневі, Стриганцях, Милуванні і т. д. В Товмачі організують курс інструкторів ОЗН. Подібний наступ веде ОЗН і в інших повітах Сх. Галичини.

Щиро повітаємо Ювилятку „Просвіту в 70-ті роковини її великої праці. Щедро зложім жертви на „Дар Просвіті“!

РОЗЛОМ МІЖ ПОЛЬСЬКИМИ КОНСЕРВАТИСТАМИ?

Польська преса пише, що по недільнім зїзді консерватистів у Варшаві, на якому створено польську консервативну партію, дійшло вже до розлому в цій партії. Частина консерватистів з головою партії гр. Бнінським схиляється до т. зв. Фронту Морж і до правого крила ендеків, друга частина під проводом кн. Радивила і Ґуттен-Чапського не хоче зривати з пілсудчиками. Ця друга частина створить мабуть окрему консервативну партію, якої органом буде виленське „Слово“, що його редактором є відомий польський публіцист Мацкевич.

І. ПІДЛЯШЕЦЬКИЙ.

ГАДЮКА.

— Коли доктор захоче оповісти тепер якусь сентиментальну історію, — жартував грубий інжинір — то, далебі, каварня „Славія“ втратить негайно мене як постійного гостя. Та й, гадаю, не тільки мене...

Інжинір глянув буцімто суворо на кумпанію, підморгнув допитливо та зареготався, зовсім вдоволений зі свого невибагливого дотепу.

Доктор Ґулій увічливо посміхнувся.

— Хіба не станеш перечити, — оправдувався поквапцем грубий інжинір — що в нас у Золотій Празі вже по вуха цього сентименту.

— Сентименту? — звів брови доктор Ґулій. — Лякаєшся сентиментальної історії? Хм!.. Чи має що спільне сентимент із такою твариною як гадюка?

— О це вже ти з іншої бочки. Історія кримінальна?, добре, гайда...

Доктор Ґулій глумливо посміхнувся:

Гадюка це хіба найдальша від товариства людини тварина... — говорив поволі, задумавшись. — Навіть коли людина хоче до неї наблизитись то зараз злобно реаґує...

— Дозвольте, докторе — вмішався хтось із товариства. — Я бачив у вашому мешканні картину з гадючою головкою. Чи ви хочете щось з приводу тієї картини...

— Може і про ту... Це трапилося ще за моїх студентських часів. Послухайте:

Якоїсь травневої днини, під вечір, я стрінувся на Ліліовій вулиці зі своїм товаришем. Цей шибайголова вертався саме з прогульки на історичну Білу Гору.

— А ну, вгадай, — обізвався він до мене з таємною посмішкою — де я купив оце молоко, що його маю тут у полевій пляшці?

Він похлюпав пляшкою.

— На Височанах?

— Гм... На Білій Горі...

— Сервус!.. А деж там є молочарня?

— Ось у цьому і заковика... — посміхнувся товариш. — Коли хочеш, ходи до мене. Я почастую тебе. Побачиш, яке це смашне молоко...

Товариш жив таки на тій самій вулиці. Я не мав охоти йти з ним, у мене було багацько роботи, та якась дивна сила штовхнула мене і я без надуми подався за товаришем. У кімнаті він підшукав якусь шкляну посудину, перехилив над нею свою полеву пляшку і миттю витягнув корок. До посудини просунулася тихенько на дно невелика гадюка.

— Гарне молочко? — причмокнув гордо товариш. — Що? Його хіба не так то й легко купити...

Я мовчки дивився на гадюку. В неї була сіра, дещо блискуча шкура, вздовж спини розмальована в темніші густі цятки. Вона ліниво, вюнко ворушилась на дні посудини, наче розглядалася у своїй новій тюрмі. Було щось таке у неї, що зразу зацікавило мене.

Це були її, маленькі, дивно лагідні й мудрі очі. Я охрестив їх мудрими, бож вона ні трохи не зважала на те, коли було прикласти палець до шкла, знала, де вона.

— Щож ти зробиш з нею? — Я спитав товариша.

— Передам її до музею — заявив товариш.

— Нонсенс!

— Чому нонсенс?

Та в тому й річ, що я ніяк не міг цього товаришеві вияснити.

— Дай мені її! — обізвався я по хвилині. — Мені страшенне докучає моя господиня за комірне. Залізе в кімнату, сяде і починає балачку. Душу вимотує. Скажу їй десять разів, що заплачу за тиждень, а вона ще того самого дня знову прилізе. А так поставлю слоїк з гадюкою на столі і спокій. Баба навіть миші боїться.

— Добре. Але ти мені дай за неї свою шовкову краватку. Знаєш ту в блакитні зірки.

Він нахабно зареготав.

— Гаразд! — Я без надуми погодився. — Краватка твоя.

Я забрав посудину з гадюкою до себе. Поставив покищо в куток і забрався до своєї роботи. Мене дожидали важкі іспити й треба було добре присісти поли.

Та праця тієї днини мені вже ніяк не йшла. Я раз-у-раз відривався від неї, щоб мовчки дивитись у мудрі очі моеї, вюнкої невольниці з Білої Гори...

Вечером, як у мене було більше роботи, я завжди приладжував собі сам, у менеж була газова кухонка. Того вечора в мене була на вечерю яєшня та гаряче молоко. Спати я пішов дуже пізно і навіть не глянув на годинник. Мене розболіла голова.

Мій товариш-співкомірник, — бо нас було двох у кімнаті, десь загуляв був тої ночі, я не чекав на нього і хутко заснув.

Десь серед ночі я раптом пробудився. Мій сон перебив якийсь дивний не то звук, не то шелест, що згодом зворушив нічну тишу. Це було достоту, як тоді, коли ми кажемо, що „тиша аж дзвонить“.

В мене далі боліла голова, якби я перепився. Я засвітив електрику і підвівся на ліжку. Раптом я наче зрозумів дивовижний шелест у кімнаті. Цеж було шипіння гадюки!

З відчитової салі.

ПРОФ. Я. КУЗЬМІВ: Психічні прикмети дитини дошкільного віку.

Другий з низки намічених Т-вом „Українська Захоронка" викладів про важніші питання дошкільного виховання виголосив 9. грудня проф. Ярослав Кузьмів. Прелегент звернув на вступі увагу, що доцільне та вміле покермування розвитком дитини в її дошкільному віці вимагає того, щоб пізнати психічні окремішности дитини в тому часі. З черги коротко представив головні розвиткові фази дітей і молоді та вказав серед них на місце раннього дитинства, тобто часу між 3-ім і 7-им роком життя. Прелегент зупинився обширніше над тими окремішними рисами, що такі дуже питомі дітям дошкільного віку. Найважніша з них і основна — це дитячий егоцентризм, тобто схильність схоплювати цілий світ і його явища на свій зразок. З тієї основної риси виводяться всі інші: ілюзійно-забавове сприймання вражінь, синкретизм у помічуванні і думанні, анімізм, магізм, тощо. З тими прикметами тісно вяжеться змінність почувань, слабка воля і передовсім сильно розвинена уява, що є джерелом нахилу до гор, забав і казок. Усі ті риси прелегент обговорив у приступній формі, ілюструючи їх низкою прикладів. — До цих властивостей дитини в дошкільному віці треба достосувати поведінку з нею. Це найкраще можна осягнути у відповідно зорганізованому дошкіллі.

По викладі вивязалася дискусія, в якій дискутанти докидали свої помічення, зокремаж зупинилися над питанням, як запобігти дитячій брехні, що має своє джерело у буйній дитячій уяві. Приявних коло 100 осіб.

Сказали чехи: „Народ собі..." — І стали собою. Наш ідеал здійсниться, коли кожна наша одиниця стане членом „Просвіти" й не жалуватиме датків на її велику працю. Всі шлім на „Дар Просвіті"! Нехай не забракне нікого!

ВИСЛІД ФРАНКО-ЮГОСЛАВЯНСЬКИХ РОЗМОВ.

Вістка про вислід білгородських розмов мін. Дельбоса з прем. Стоядіновичем викликала вдоволення в паризьких політичних колах, бо

1) Нині підпишуть франко-югославянський торговельний договір;

2) Югославія не приступить до ніякого ідеольогічного бльоку;

3) Югославія не змінить становища до еспанського національного уряду, висилаючи до нього лише свого торговельного представника.

Зате частина французької преси підкреслює, що у білгородських розмовах не було згадки про Лігу Націй ні про Малу Антанту.

По шир. світі.

Два скоки і я опинився перед столом. Там посудини з гадюкою не було. Ясно — вона десь бігає по кімнаті... може і до мого ліжка залізла погрітися.

Я миттю вибіг з кімнати на вулицю. Я побіг до парку, блукав по алеях, просиджував на лавках, чекав світанку.

Голова на свіжому повітрі в мене перестала боліти. Я обережно входив по сходах свого дому і відчинив двері до своєї кімнати. Вже перший віддих повідомив мене про страхітливого, непрошеного гостя.

— Газ!

Аже тепер я пригадав собі, що пригріваючи чай я забув замкнути кран від ґазу. Я кинувся прожогом до свого співкомірника. Його я не міг ніяк розбудити. Він вернувся був уже після того, як я втік із кімнати і в похміллі кинувся не роздягаючись на ліжко. Його відрятували на рятунковій станції. Його щастям було те, що він вернувся домів дуже пізно і газ не встиг його затроїти.

Моїм щастям була гадюка — з мудрими, лагідними очима, яка спочивала собі в кутку. То я мав тільки намір покласти її на стіл, а забув це зробити.

Всеж я взяв її і разом із своєю прегарною краваткою відніс її до свого товариша.

— Приятелю! — кажу до нього — ця розумна живина врятувала мені життя від затроєння. Але хоч я не люблю ділових відвідин своєї господині, нехай уже краще вона затроює мені життя і сичить на мене. І хоч ти не повинен би взяти від мене кравятки — даю її тобі на спомин нинішньої ночі, коли мене охопив такий жах, який маємо ми міщухи, завсіди перед гадюкою...

Нові кандидати до Берези Картуської.

ПАТ оголосив такий офіційний комунікат: Міністерство внутрішніх справ звернуло увагу на факт, що величезне число злочинів виконує розмірно нечисленна група професійних кримінальних злочинців, небезпечних для життя і майна населення. Вони є не лише незвичайно дошкульні для суспільности, але й своєю діяльністю абсорбують постійно органи поліції та викликують вражіння про недостаточний стан безпеки на деяких теренах. У першу чергу це торкається злочинців, що виступають зі зброєю в руках, яких поборювання потягає за собою часто жертви в рядах поліції і тих злочинців, які рекрутуються з суспільного шумовиння, та зокрема є небезпечні для публичного порядку. Боротьба з того роду злочинною діяльністю незвичайно тяжка, бо ці злочинці мають велику вправу затирати сліди своєї вини. Крім цього пристосовують методи терору до осіб, що могли би бути свідками в суді так, що багато злочинів загалом не доходить до відома органів справедливости.

Далі міністерство звернуло увагу на особи, що ломлять чи обходять постанови законів, займаються діяльністю, шкідливою для господарських інтересів Польщі і на цьому дорobляються часом великого майна. В цій ґрупі на перший плян вибиваються валютові спекулянти, пачкарі девіз і металів та професійні лихварі, які матеріяльно винищують населення.

Щоб запевнити безпеку у краю та внеможливити злочинним одиницям вплив на його господарське життя, міністерство внутрішніх справ рішило використати в боротьбі з ними розпорядок президента з 17. червня 1934. р., що уповажнює замикати в місці відокремлення особи, які загрожують безпеці, спокоєві та публичному ладові. По переведенні акції замкнено дотепер сто кількадесять професійних злочинців, аферистів, спекулянтів і пачкарів.

Особи, що їх вислали до місця відокремлення, вибрали якнайбільш совісно. Вони рекрутуються виключно з небезпечних елементів, що професійно займаються злочинною діяльністю, дошкульним нарушенням інтересів населення і держави.

Між замкненими є злочинці, що дотепер на основі судових присудів провели по вязницях понад 20 років, один був караний 48 разів. Між замкненими спекулянтами і пачкарами є власник 17 каменниць і двох фільварків.

—o—

По широкому світі.

Французько-мадярські переговори у справі поновлення договору про сплати почались у Парижі.

В Гаїті виконав хтось револьверовий замах на команданта президентської палатної сторожі і шефа військового дому президента; оба старшини ранені.

В австрійськім „патріотичнім фронті" переведуть небавом чистку, щоб усунути націонал-соціялістичний елемент.

Японський міністр внутр. справ Бабо уступив; на його місце прийшов адмірал Сеютсуву.

Мадярського міністра ген. Редера приняв нині італійський король.

Британський генеральний агент приїхав до Саляманки й обняв урядування.

Папський консистор заіменував 5 нових кардиналів: 3 італійців, 1 англійця й 1 француза.

В СССР за 3 дні арештували 140 осіб під замітом шпигунства.

Б. французький премієр Флянден відвідав мін. Гебельса та говорив з ним 3 години.

Британські війська в Єгипті почали вчора великі маневри, яких метою: оборона Суеського каналу.

ЯПОНСЬКІ ЛІТАКИ БОМБАРДУВАЛИ „ПАНАЙ" 5 РАЗІВ.

Як подають зі Шангаю, японські літаки бомбардували канонірку „Панай" 5 разів; вона затонула щойно по 90-ох мінутах.

На канонірці згинуло 2-ох італійських журналістів, кореспондент „Стампи" і „Корріере делля Сера".

НОВИНКИ.

— ПЛАТІТЬ ТОЧНО ПЕРЕДПЛАТУ! ПРИСИЛАЙТЕ ЗАЛЕГЛОСТИ! Ш. Передплатників просимо вирівняти залеглости, бо стримаємо висилку часопису! Присилайте точно щомісячну передплату, бо інакше не дістанете книжки зі щомісячної Бібліотеки „Діла"! Наш часопис найдешевший, бо крім 10-ти сторінок найкращої щоденної газети та 16-ти сторінок під неділю, — даємо точним передплатникам щомісяця даром одну прегарну і вартісну книжку величиною від 10—15 аркушів друку. Точний передплатник „Діла" складає за рік Бібліотеку „Діла" з 12 томів.

— **Студентський Кружок Р. Ш.** влаштовує 18. ц. м. в год. 20. в салі Реміснич**о**ї Палати (Стрілецька Площа) **Миколаївський Вечір з танцями.** Програма весела, хор жін. ревелерсів „Богема" і 16-ка „Бандуриста" тощо. 2256

— **В День св. Миколая** 19. грудня ц. р. в год. 20. спішать усі слухняні старші діти до жовтої салі Народнього Дому по дарунки. Про кого забуде Миколай, того звеселить музика Яблонського. На веселу забаву запрошує всіх Тов. „Українська Захоронка". Добірний буфет, низькі ціни, вступ за запрошенням. Дарунки проситься складати в тім дни від год. 18-ої на місці.

— **В Українськім Лікарськім Товаристві** чергові сходини членів у пятницю, дня 17. ц. м. в год. 7. вечір. На сходинах виголосить д-р Т. Е. Бурачинський звідомлення з праць Управи Львівської Палати Лікарів. 2289

— **Дар для наших Читачів.** З сьогоднішнім числом розсилаємо нашим читачам стінний календар Р. Ш. на 1938 рік як дар Рідної Школи. До календаря долучуємо також чеки Р. Ш. для використання тим, що не хотять наражувати Рідної Школи на видатки. Булоб цікаво знати, скільки виповнених чеків і на яку суму поверне до Рідної Школи.

— **Музичний плягіят у львівському радіо.** Від одного з наших мельоманів дістаємо отсю замітку: В понеділок 6. і 13. ц. м. у львівському радіо в авдиції п. з. „З пєсньом по краю" була надана між ріжними іншими фабрикованими „піснями з Волині" мельодія відомого сольоспіву Ст. Людкевича „Черемоше, брате мій" на слова Б. Лепкого. Не зважаючи на те, що сольоспів написаний ще перед війною і був нагороджений на конкурсі премією (в жюрі засідав м. ін. польський композитор Ґаль), не зважаючи далі й на те, що твір є на плитах таких співаків, як Менцінський і фігурує часто на концертових програмах відомих співаків у межах Польщі і поза межами (був і часто трансмітований у польському радіо), у згаданій авдиції сольоспів безцеремонно препарує якийсь музичний анальфабет як „людову" пісню з Волині у неможливій перерібці на 2-голосовий хор (!) без фортепіяну. Нам цікаво, які арґументи в обороні цієї очевидної літературної крадіжи та враз з цим профанування чужої літературної власности найшлоб „Слово Народове"?

— **Львівський університет** дальше замкнений. Тому що 15. ц. м. зачинаються ферії, виклади будуть відновлені правдоподібно аж з початком січня. Після суботнішних іспитів на гуманістичному виділі цього тижня до будинку університету впускають тільки професорів. В політехніці й академії закордонної торговлі виклади йдуть нормально.

— **Дом людови у Володимирі.** Міська рада Володимира вирішила розпочати весною 1938 р. будову людового дому коштом 270.000 зол. В домі мають міститися льокалі всіх польських товариств того міста й повіту.

— **Під закидом комуністичної діяльности.** Перед судом присяжних у Золочеві ставав д-р Володимир Крілик, лікар із Глинян під закидом приналежности до КПЗУ. Справу відложили до чергової каденції.

— **Присуд на гр.-кат. священника.** Перед коломийським судом ставав о. декан Олександер Русин у такій справі: Підприємець, що виконував праці біля нової долівки в церкві, живе зі своєю приятелькою в конкубінаті. З цієї причини повстало неогодування, що дістав працю в церкві хтось, хто не шанує церковних приписів. Це примусило згаданого підприємця зголосити готовість заключити церковне подружжя. А що його приятелька є римо-католичкою, він вніс відповідне подання на зміну її обряду, що мало йому дати можливість вінчатися у гр.-кат. церкві. Опісля при офіціяльних доходженнях у цій справі він подав, що о. декан Русин звелів йому підписати його приятельку на поданні про зміну обряду (підпис не був власноручний). Суд не дав віри старенькому деканові, який заявив, що не міг давати нікому доручення на фальшування підпису, та засудив його на пів року вязниці без заміни на гривну.

— **Вимантили 10 тисяч зол.** В окружному суді у Львові розпочалася карна розправа про-

ка Цімерманів заложила в 1933. р. у Львові ша й Ізраіля, за долярівкові ошуканства. Трій-ка Цімерманів заложила в 1933. р. у Львові кооперативну касу для ратальної продажі до-лярівок і державних облігацій. Цей банчок при помочі агентів продавав клієнтам на кредит долярівки, яких сам не мав. Клієнти платили рати, але долярівок не діставали і мусіли вдоволятися безвартісними проспектами. Впродовж двох років загарбали від клієнтів, переважно бідаків, поверх 10 тисяч зол. Контроля „банку" Цімерманів ствердила фальшиве ведення книг. Розправу відложили для покликання нових свідків.

— **Україніка.** В листопадовій книзі „Slovansk, Prehledu" в більшій статті докладно реферує справу польсько-українських взаємин В. Харват. Автор аналізує причини крізи польсько-української згоди, для чого користується обширним матеріялом української та польської преси. — Газета „Вечернік Право Ліду" (починаючи від 20. XI.) друкує фейлетонами повість В. Гренджі-Донського „Ілько Лепей". — В новій книзі „Збірник Матиці Словацькій" знайшлися й праці на теми словацько-українських взаємин. Поруч інших авторів пишуть ще Панькевич і Д. Чижевський. — Паризький „Прометє" (ч. 131) приніс крім закінчення статті Ст. Сірополка „Народня освіта в Україні за часів Катерини II" ще статтю М. Данька „Терор та національности" в СССР".

— **Листопад місяцем самогубств.** Статистика львівського рятункового поготівля виказує в місяці листопаді ц р. 30 самогубств, отже пересічно один випадок денно. Загалом у тім місяці поготівля давало поміч у 1.420 випадках, з того у 453 випадках поранення ножами і 33 випадках переїхання.

— **Через паню Сухестов утратив посаду.** Пароха польської народової православної церкви у Варшаві, о. Воеца, що вихрестив п. Сухестову, наречену кн. Радзівіла без порозуміння зі своєю верховною владою, усунено з уряду і запроторено до монастиря на неозначений час. Воєц каже, що ділав у добрій вірі і відкликався до синоду проти строгої кари.

— **Історія бочівки з грішми.** Львівський суд занявся цікавою справою бочки з грішми, що пропала з городу Григ. Лефлера у Мшані під Львовом. На основі скарги Марії Маліхової, чоловік її, продаючи тому кілька літ ґрунт у Мшані, застеріг собі, що як Лефлер знайде там бочівку з австрійськими монетами, то має звернути йому в цілости. Незабаром наймит, якого відправив Лефлер, повідомив Маліхову, що бочівку викопали і гроші продали у Львові якомусь Самуілові Флюхтерові. Коли Флюхтер, заінтерпельований правним заступником Маліхової, не заперечив, що купив частину монет, а Лефлер не хотів звернути викопаних грошей, Маліхова спрямувала справу на судову дорогу.

— **Арештували фільмового артиста** Андрія Каревича, який звів 14літню дівчину, що прийшла до нього по автограф. Ревізія виявила, що не була це одинока жертва відомого фільмового аманта, тому його затримали в превенційному арешті, де він сидить вже 9 місяців. Цікаве, що це вийшло на яву щойно тепер; окруження Каревича твердило, що його заанґажувало одно американське фільмове підприємство.

— **Сім нових польських парохій на Волині.** Луцький біскуп А. Шельонзек утворив у своїй диецезії сім нових парохій: Химоч, Хренів, Іванова Долина, Озеро, Нове Гнізно, Переспа і Піддубці. У всіх тих парохіях установлено священиків, що відправляють богослужения покищо в провізоричних каплицях. У Переспі будують уже костел.

— **Присуд на віцестаросту.** Перед апеляційним судом у Львові відбулася розправа проти б. віцестарости і власника кінотеатру в Перемишлі, Владислава Стронського та судового канцеліста Адама Гавла за зловживання урядової влади. Маючи в цивільнім суді справу, Стронський намовив Гавла спрятати один документ із судових актів. За те дістав Стронський півтора року, а Гавел рік вязниці. Апеляційний суд затвердив присуд першої інстанції.

— **Львівська хроніка.** Фриду Вітман засудили на 6 місяців вязниці за те, що вона кинула каменем на секретаря кагалу Фоерштайна, підозріваючи, що з його вини відмовили їй підмогу. — З товарового поїзду, що їхав минулої ночі з львівського головного двірця на Підзамче, вкрали невідомі злодії цукорки, тютюн, і білизну вартости кільканадцять тисяч золотих. — Минулої ночі перевела поліція в цілому місті облаву притримуючи 13 осіб, щоби ствердити їхню ідентичність та арештуючи 5 повій під замітом крадежі.

— **Краєва хроніка.** В Зарічу пов. Надвірна хтось убив 66-літнього Матвія Бутелка, ударивши його каменем крізь вікно. Арештовано його молоду жінку Палагну та її любовника Дмитра Вацика. — У Слободі Дубенській пов. Долина арештували Романа Кулика і Ярослава Халуська з Перегинська під закидом грабункового вбивства на особі Марії Ліндерської — На стації Білобожниця коло Чорткова 27-літня Хана Вальдман всідала так неосторожно до потягу, що дісталась під колеса, які відтяли їй обі ноги вище кісток. Нещасливу відвезли до чортківського шпиталю. — Косівський мисливий Острут застрілив підчас полювання гуцульського хлопчину, якого назвища ще не ствердили.

— **Небезпечні папіроси.** Поліція арештувала двох залізничних злодіїв: Шльому Бючкера і Арнольда Бернфельда мешканців із Кутна. Вони усипляли пасажирів затроєними папіросами й ограблювали їх. Тереном їх діяльности були переважно потяги на лінії Варшава-Вильно.

— **У великім комуністичнім процесі в Люблині,** що тревав цілий місяць, запав присуд, яким усіх 39 обвинувачених засудили на кари вязниці від 2 до 10 літ. Обв. Ванда Левицька, донька люблинського шкільного куратора, дістала 4 роки вязниці.

— **Залізнича катастрофа.** Поспішний поїзд Букарешт-Прага віхав коло Брасова на автобус; 5 осіб згинуло, 7 важко ранило.

— **Як жінка веде самохід.** Самоходова катастрофа склалася на шосі коло Ґондек. Власниця склепу з Познаня, Анна Бусякевичева, яка скінчила недавно самоходові курси, запросила на неділю пятеро приятельок на прогульку автом. З причини ожеледи самохід, який вела сама Бусякевичева, підчас вимивання військового вантажного самоходу, посовгнувся на бік, вдарив об дерево і скотився до 6-метрового рова, перевернувшись колесами догори. Два військові із стрічного самоходу поспішили з допомогою. Шість ранених жінок між ними чотири тяжко, перевезли негайно до познанського шпиталю. Особливо важкий стан Пелягії Недзялінової та Владислави Витиківної, які до вечора не прийшли до памяти, Бусякевичева має зломану руку і кілька інших ран, Ванда Витиківна і Софія Оцелківна потовклися легко.

——o——

☦ Посмертні згадки.

Кузьма Якимович Бездомний, б. лектор Українського Технічно-Господарського Інституту в Подебрадах, б. міністр Кубанського Уряду, помер у Празі в 61. році життя. Покійний був одним із чільних українських національ-громадських діячів Кубані. Репрезентував той круг старшої генерації українців-кубанців, що творили український рух на Кубані і звязували його на цій частині українських земель з загально-українським національно-державним рухом.

Спершу учителював на Кубані 9 літ. Опісля переїхав до Харкова, де був членом управи Банку взаїмного кредиту. Повернувшись на Кубань брав участь в організації ріжних економічних і суспільно-громадянських організацій. На еміграції в Чехословаччині належав до всіх українських господарських організацій, був управителем кооперативної школи в Йозефові і кооперативних курсів у Братиславі, опісля лектором Української Господарської Академії в Подебрадах. В Українськім Техн.-Госп. Інтитуті позаочного навчання викладав бухгальтерійні дисципліни. Залишив дружину і замужню доньку. В. Й. П!

Тимотей Бариш, директор і основник кооперативи в Калуші, голова Філії „Сільського Господаря", помер у Калуші 13-го ц. м. у 65. р. життя. Похорон відбудеться 15-го ц. м. в год. 2. попол. Покійний, колишній дуже активний співробітник д-ра Курівця, був одним із найдіяльніших діячів Калущини й орґанізатором ріжних кооператив у повіті.

——o——

Спортові новинки.

Відкликаний боксерський метч України. Заповідженого на неділю 19. ц. м. боксерського метчу Україна — Лехія-Рекорд не буде з причини занятої салі. Боксери України виступлять на рінгу аж в початком січня

Славія — Уйпешт 1:1 (1:1). У Празі відбувся товариський метч, який закінчився нерішеним вислідом.

Інші товариські метчі: Брно. Австрія — Жидівців 4:0 (3:0) Загреб: Граджанський — Вікторія Пільзно 2:1 (1:0). На цім метчу прийшло до авантур між публикою і грачами. Гунгарія — Дюссельдорф 5:2 (3:0)

Шмелінг переміг Томаса. В понеділок (на наш час лиш у вівторок рано) відбувся в Ню Йорку боксерський метч між Шмелінгом і Гарі Томасом. Цей метч мав бути передумовою метчу з Луї, яку поставили американці Шмелінгові. Шмелінг, як можна було сподіватися, переміг Томаса в 8 рунді

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

жиних канарків. 18.20 „Як не мило веечір буває" вес. монтаж. 18.30 Програма
на завтра. 18.35 Для села: Хл. вістки.
Актуальна гутірка. 19.00 Як то Степан
Окола пішов до гімназії. 19.20 Діточ
пісні Т. Майзнера у вик. А. Шлеміл
ьвкої в супр. форт. 19.35 Детермінізм
і принцип виключного осередка. 19.50.
20.55 Актуальна гутірка. 20.00 Розр.
концерт у вик. тріа у супр. гітар. 20.15
Шукаємо репортера (літер. веч.р). 20.45
Веч. денник. 21.00 Шопенівський концерт.
21.40 Літер. вечір присвячений
Лесмянові. 22.10 Калейдоскоп — розривкова
авдиція; скр., сопран. форт.,
тенор, вальдгорн. обой. ревелерси. 22.50
Ост. вістки. 23.00 Танкова музика в пл.

Четвер, 16. грудня 1937.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Мазовше
у Ленартовичевій поезії і Шопенових
мазурках, авд. для молоді всеюдних
шкіл: 11.40 Співає Марта Еґерт.
гр. пл.: 12.03 Орх. концерт. Полудн. денник:
13.45 Комунікат льв. Хліб. Палати;
13.50 Легка музика з пл.: 14.30 З 'л. музики
гр. пл.; 14.55 Біржа; 15.04 „Засланець"
опов. В. Лозінського; 15.15 Музика
з пл.: 15.25 Біжучі вістки; 15.30 Госп.
вістки: 15.45 Муз. мандрівки: Франція:
„Програмовість у франц. музиці", авд.
для молоді; 16.15 Пісні: сопран. віол.
форт.: 16.50 Мандрівки широтів: 17.00
Репортаж із музею Т-ва Приятелів Наук
у Вильні: 17.15 Танц. музика; 17.50
Спортова гутірка. 18.10 Без дахy і під
дахом: 18.20 Молодь перед мікрофоном:
18.25 Програма на завтра: 18.35 Авд. для
сільської молоді; 18.40 Листи та програми;
18.50 Спорт. вістки. 18.55 Програма
на завтра: 19.00 Театр Уяви: „Служебний
пелант" із Яровом: 19.30 Музика з
пл.: форт., авд.: 19.50. 20.55 Гутірка.
20.00 Китиця шведських нар. пісень
(транем. зі Стокгольму): 20.30 Рішення
радіоконкурсу: 20.45 Веч. денник: 21.00
Орх. концерт: 21.45 Я. Плесудський про
Нарутовича: 22.00 Концерт присв. творчости
Шимановського. спів. форт. 22.50
Ост. вістки. 23.00 Із еніжер. альбума.

Радіокутик.

РАДІО КРАЩЕ ЧУТИ ЗИМОЮ.

Майже кожний радіослухач, який має лямповий приймач, стверджує, що радіовий відбір підлягає всіляким змінам. Раз він є кращий, раз — гірший. Деколи буває бездоганний, то знову значно обнижується. Рад'оаматор-новик переважно приписує вину свому приймачеві, журиться тим, та жадає від фірми пояснень. Щойно згодом набирає відповідного досвіду і тоді винить погоду. Добре робить — якщо йде про відбір середніх та довгих хвиль. Одначе зовсім відмінно стоїть справа з короткими хвилями від 10 до 100 метрів, а в рамках цієї ширини працює сьогодні ціла маса радіофонічних станцій. В цьому відношенні при відборі дуже віддалених станцій атмосферичний стан на місці відбору не впливає на відбір, а на відбір ближчих станцій має дуже малий вплив.

Не будемо тут говорити про атмосферичні перешкоди, які своїм тріском більше або менше затроюють нам життя. Цікавить нас тепер друге явище, а саме: ріжниця в відборі в день та вночі, в літі та в зимі. Призадумуємось, чому станції, котрі звечір чудово чути, вдень зовсім не чуємо. Чому цілий ряд станцій, у відборі яких у зимі нема жадних труднощів, літом рішуче не можна зловити.

Щоб пояснити цього роду „феномени" багато вчених довгі літа переводили досліди над ріжними явищами, котрих причиною є вплив сонця на розходження радіових хвиль. Загально можна сказати, що цей вплив тим сильніший, чим коротша є хвиля, чим дальша є віддаль між висильною та приймальною станцією, та чим ближче магнетичних бігунів землі перебігає шлях хвилі.

Ділання сонця на радіові хвилі слід приписати положенню супроти поверхні землі, що постійно змінюється та діяльності діяльности сонця. Переведені під таким поглядом досліди виявили, що середні та довгі хвилі досягають уночі далеко дальше, як удень, що обсяг хвилі зменшується, коли шлях хвилі біжить частинно у межі освітленій сонцем, а почасти в темній. Дещо збільшується, коли цілий шлях освітлений; збільшується в великому ступні, коли на цілому шляху панує ніч. Причини цього явища слід дошукуватися також у діланні свого роду перегородної поверхні, котра ділить атмосферу на день і ніч.

У зимі обсяг радіофонічних станцій багато більший, як літом. Найкращими у відборі місяцями є січень та лютий, найгіршими — червень та липень.

Щодо коротких хвиль, то в день для осягнення великої віддалі надаються хвилі нижче 20 метрів. В часі від сутінків до пізнього вечора — хвилі від 20 до 50 мтр. Вночі — хвилі довші від 50 мтр. В літі, у рівниковій смузі найкорисніші є хвилі від 20—50 мтр. В зимі в полярних областях — хвилі довші від 50 мтр.

Слід зазначити, що щодо досвідів розходження електромагнетичних хвиль майже кожний день дає нові спостереження. Незалежно від цього, пройде ще багато часу, коли всі разом узяті досвіди дозволять опрацювати одну певну теорію, або радше одну найвлучнішу гіпотезу.

Для радіослухача найважнішим є стверджений факт, що у зимовій порі радіовий відбір є вільний від атмосферичного розладдя та що радіослухач може приймати цілий ряд станцій, котрих літом не чув.

Такі несподіванки спричиняють переважно прості та дешеві лямпові приймачі, котрі в зимовій порі приносять кільканалість таких станцій, про відбір котрих літом не можна навіть мріяти. Довгі зимові вечори та студінь приневолюють або настроюють нас радше до перебування в хаті, а тимсамим до збільшеного слухання радія. Тому що відбір в зимі є кращий як літом, тому й приймач зимою дає вам більше вдоволення.

БІРЖА.

Львів, 14. грудня 1937

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·78, 89·35, Доляри американські 5,27·00, 5.24·50, Доляри канад. 5.27·00—5.24·50. Фльорени гол. 294·27—292·55. Франки фр. 18·09—17·69, Франки швайцарські 122·25—121·41, Фунти англ. 26·43—26·27. Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·60—17·00, Кор. дан. 117·99—117·15 Кор. норв. 132·73—131·75 Корони шв. 136·28—135·30, Ліри італ. 21·80—21·00, Марки фінлянд. 11·67—11·25, Марки нім. 117·00 — 114·00, Шилінги австр. 99·20—98·20, Тель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 125·00 — 121·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 59·50, 59·75, 3 інв. 1 ем. 76·25 серія 87·70 3 пов. інв. 2 ем. 75·00., серія пенот. 5 конверс. 64·00 прем. дол. 40·25, 4 консол. 62·63

Папери.

Банк Польський 108·00. Цукор 33·00. Вугоръ 25·63, 25·75, Лільпоп 58·00

Тенденція вдержана.

Збіжжя.

Пшениця одностайна черв.	26·50—26·75
Пшениця збірна червона	25·50—25·75
Пшениця одностайна біла	27·00—27·25
Пшениця збірна біла	25·75—26·00
Овес шт. І. незад.	21·75—22·00
Овес шт. І. А. легко зад.	20·75—21·0
Овес шт. ІІ. незад.	20·[illegible]—21·[illegible]
Овес шт. ІІ. А. легко зад.	20·50—20·75
Мука пшен. І. 0-30%	43·50—44·00
Мука пшен. І. 0-65 %	41·50—42·00
Мука пшен. ІІ. 30-65%	37·00—37·50
Мука пшен. ІІ. 50-65%	33·50—34·00
Мука пшен. ІІІ. 65-70%	23·50—24·00
Мука пш. разова	31·00—31·50
Мука пшен. пас	17·00—17·50
Висів. житні	12·75—13·00
Висівки пшеничні грубі	14·75—15·00
Висівки пшеничні середні	13·00—14·00
Висівки пшеничні міліі	14·00—14·25

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ":

Львів, 14 грудня 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	3·25 зол.
1 кг. масла бочков. вел. з опак.	3·30 зол.
молоко	19—20 сот.
яйця (копа)	3·60 зол.

Тенденція на масло зніжкова, на молоко та яйця вдержанана.

Подяка.

Рада Карпатського Лещетарського Клюбу складає щиру подяку ФАБРИЦІ шевських кілків „ДЕНДРА" у Львові за безкорисну а видатну поміч при перебудові домівки в Славську, переведену матеріялами дарованими фірмою „Дендра" і при помочі її технічних сил. Є це черговий доказ попирання фірмою „Дендра" наших спортових організацій та зрозуміння громадянських завдань нашого промислу.

ЗА РАДУ:

В. Паньків, голова, **м-р Рожанківський С.**

ОПОВІСТКИ.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

„Українського Крайового Товариства охорони дітей і опіки над молоддю"

у Львові (Централі) відбудуться в четвер 30. грудня 1937 р. в год. 10-ій передпол. в домівці Т-ва „Молода Громада" при вул. Коперника 21 з таким порядком нарад: 1) Відкриття Зборів. 2) Відчитання і принятя протоколу з попередніх Заг. Зборів. 3. Звідомлення з діяльности: а) секретаря, б) скарбника, в) комісій. 4) Звідомлення Ревізійної Комісії. 5) Іменування почесних членів Товариства. 6) Вибір Голови, Головної Ради і Ревізійної Комісії. 7) Реферат: Напрямні дальшої діяльности Товариства. 8) Внески й запити. — Львів, дня 14. грудня 1937. — За Головну Раду Товариства: **Модест Каратницький**, голова, **Д-р Роман Мармаш**, секретар. 2294

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10